

ПРОБЛЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

(Донченко О. С., кандидатка психологічних наук, доцентка)

Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ, Україна

У зв'язку зі складним воєнним періодом в Україні, багато дітей дошкільного віку втратили можливість відвідувати заклади освіти через евакуацію, переселення або знищення ЗДО. Крім того, багато дітей залишилися без батьків або змушені переселитися, що призвело до порушення їх нормального розвитку. Попри це, держава забезпечує право на отримання освіти дітьми дошкільного віку. У квітні 2022 року було надано методичні рекомендації для організації дистанційного навчання у дошкільних закладах на період воєнного стану. Адміністрації та вихователям дошкільних закладів рекомендовано організувати навчання дітей у період воєнного часу, з використанням досвіду дистанційної взаємодії, який був набутий під час пандемії COVID-19. Територіальна віддаленість дошкільників та їх батьків не повинна позбавляти їх права на отримання освіти та педагогічної підтримки, що передбачає продовження партнерської взаємодії між суб'єктами освітнього процесу [2].

У цьому контексті, дистанційне навчання може бути ефективним рішенням для забезпечення доступу дітей до якісної освіти. Дистанційна форма дозволяє забезпечити навчання з будь-якого місця, що дає можливість забезпечити освіту дітей, незалежно від їх місцезнаходження. Дистанційна освіта також дозволяє забезпечити гнучкий розклад, що може бути особливо важливим для дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах через війну [3].

Незважаючи на те, що проблема є відносно новою, вона вже має достатнє наукове та законодавче підґрунтя. Впровадження технологій дистанційного навчання, зокрема перспективи розвитку дистанційної освіти в зарубіжних країнах, досліджували Ст. Віллер, Дж. Андерсон, Р. Клінг, Т. Едвард, А. Тріндаде. Можливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання та створення систем комп'ютерного навчання досліджуються багатьма науковцями (М. Жалдак, Л. Колісник, О. Комісарова, Ю. Машбиць, М. Смульсон та інші).

В Україні уже існує законодавча основа для провадження освітньої діяльності декількома шляхами. Так, стаття 9 Закону «Про освіту» (від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII) визначає очну (денна, вечірня) форму здобуття освіти як «спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі». Дистанційна форма здобуття освіти детермінована як «індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій». Актуальним для нашого дослідження є також виділення як окремої сімейної (домашньої) форми здобуття освіти – способу організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками для здобуття формальної (дошкільної, повної загальної середньої) та/або неформальної освіти. У такому разі відповідальність

за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти покладається на їх батьків.

Річний досвід впровадження дистанційної освіти у закладах дошкільної освіти дозволяє виділити деякі складнощі порівняно з традиційною освітою [1].

1. Відсутність особистого контакту. У закладах дошкільної освіти важливо, щоб діти мали можливість особистого контакту з вихователем та один з одним. Крім того, провідним видом діяльності дітей дошкільного віку є ігрова діяльність, що майже не може реалізуватися поза особистісним контактом дітей.

2. Технічні проблеми. Дистанційна освіта вимагає наявності комп'ютера або планшета та доступу до Інтернету, а це може бути проблематично для деяких родин (особливо за умови регулярного відключення світла). Технічні неполадки також можуть заважати процесу навчання. Також в цьому контексті великого значення набуває необхідність елементарної інформаційної компетентності як для вихователя, так і для дітей, батьків. В оновленому Базовому компоненті дошкільної освіти зазначено, що така компетентність називається цифровою та є варіативним складником Стандарту дошкільної освіти. Це означає, що вона не є обов'язковою для підготовки дітей до подальшого навчання та реального життя, а її розвиток залежить від відповідальності батьків.

3. Зниження мотивації. Більшість дітей отримують мотивацію від участі в групових заняттях та взаємодії зі своїми ровесниками. У дистанційній освіті може бути важко зберегти цю мотивацію.

4. Відсутність фізичної активності. Дистанційна освіта може призвести до зменшення фізичної активності дітей, що має негативний вплив на їх здоров'я. Крім того, використання цифрових технологій в дошкільному віці повинно відповідати санітарним вимогам, а тривалість роботи з комп'ютером не повинна перевищувати 10 хвилин для дітей старшого дошкільного віку. Проблема дистанційного навчання в дошкільних закладах полягає також у дотриманні санітарних вимог з урахуванням вікових особливостей розвитку дітей.

5. Соціальна ізоляція: дистанційна освіта може призвести до відчуття соціальної ізоляції серед дітей, особливо тих, які мають проблеми з комунікацією в електронному форматі.

Існує кілька способів, які можуть допомогти подолати проблеми, пов'язані з дистанційною освітою в дошкільних закладах:

1. Забезпечення максимально можливого особистого контакту. Для забезпечення особистого контакту з дітьми та один з одним, заклади дошкільної освіти можуть використовувати відеоконференції, чати та інші інтерактивні технології.

2. Допомога родинам із технічними проблемами. Заклади дошкільної освіти можуть допомогти родинам, які мають проблеми з технічними питаннями шляхом надання підтримки з встановлення та використання віддалених засобів зв'язку та комунікації.

3. Збереження мотивації. Важливим завданням вихователя є розробка інтерактивних та цікавих видів діяльності (ігор, занять, вправ, розваг), які будуть сприяти підтримці мотивації дітей. Також важливо надавати можливість дітям спілкуватися та взаємодіяти один з одним.

4. Стимулювання фізичної активності, яке передбачає проведення занять з фізичної культури, ранкової гімнастики, руханок, фізкультхвилинок. Обґрунтування важливості здорового способу життя, спорту серед дітей та батьків.

Таким чином, дистанційна освіта для багатьох дітей дошкільного віку є сьогодні єдиною доступною формою отримання освіти в Україні. Попри складнощі її впровадження порівняно з традиційною формою (відсутність особистого контакту, технічні проблеми, зниження мотивації, відсутність фізичної активності, соціальна ізоляція), дослідження даної проблематики є надзвичайно актуальним та потребує подальшого вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Задорожна О. М. Дистанційна освіта в Україні: реалії сьогодення. *Освітній дискурс*. 2020. Вип. 24. С. 56–67.
2. Зімакова Л. В., Тупиця О. Ю., Жданюк Л. О. Дистанційне навчання дітей дошкільного віку на засадах партнерської педагогіки під час воєнного стану. *Педагогічні науки : наук. журн.* Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2022. Вип. 79. С. 92-100.
3. Косенчук О. Дошкільна освіта в Україні: нові реалії та перспективи. *Педагогічні науки : наук. журн.* Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. 2022. Вип. 79. С. 151-155.
4. Лазарович Н. Нові підходи до підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах переходу на дистанційне навчання. *Освітній простір України*. 2015. Вип. 5. С. 70–73.
5. Сисоєва С. О. Проблеми дистанційного навчання: педагогічний аспект. *Неперервна професійна освіта: Теорія і практика*. 2003. Вип. 3-4. С. 81.